

Zaaknr. : 16.ZK02046/16.B0037

Kenmerk : 16IT006072

Barcode : 

Intrekken verordening en beleidsregels wet BIBOB waterschap Brabantse Delta

Doel van de notitie: Intrekken door het algemeen bestuur en dagelijks bestuur van overbodige en niet meer actuele regelgeving van het waterschap met betrekking tot de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet BIBOB).

Samenvatting: De wet BIBOB is een bestuursrechtelijk instrument waarmee kan worden voorkomen dat het waterschap criminele activiteiten faciliteert bij vastgoedtransacties en aanbestedingen. Overheden kunnen het toepassen van de wet BIBOB verder uitwerken en standaardiseren in een eigen verordening en beleidsregels. Dit heeft waterschap Brabantse Delta gedaan.

Tot op heden is echter het toepassen van de wet BIBOB overbodig gebleken en daarmee ook het toepassen van de verordening en beleidsregels. Daarnaast zijn zowel de verordening als de beleidsregels niet meer actueel door gewijzigde wet- en regelgeving, waardoor deze niet meer toepasbaar zijn.

Ook zonder een gestandaardiseerde aanpak in een verordening en beleidsregels kan de wet BIBOB worden toegepast, echter dan met maatwerk per geval.

Omdat sprake is van overbodige en verouderde regelgeving ligt intrekken van de betreffende beleidsregels en verordening meer in de rede dan actualisering daarvan.

Advies:

Het dagelijks bestuur besluit:

1. tot het intrekken van de 'Beleidsregels integriteit en uitsluiting bij aanbestedingen in BIBOB-sectoren waterschap Brabantse Delta 2006' conform bijgevoegd besluit;
2. het algemeen bestuur te adviseren tot het intrekken van de 'Verordening commissie wet BIBOB waterschap Brabantse Delta 2004' conform bijgevoegd besluit.

Bespreking in:	Vergaderdatum:
☒ Directieteam	15 maart 2016
☐ Overlegvergadering	
☒ Dagelijks Bestuur	29 maart 2016
☐ Georganiseerd Overleg	
☒ Besluitvormend AB	20 april 2016

☒ Bijlage(n) bij het besluit - besluit intrekken beleidsregels wet BIBOB; - besluit intrekken verordening wet BIBOB.	16IT007163 16IT007320
☒ Achtergronddocument(en) - Verordening commissie wet BIBOB waterschap Brabantse Delta 2004 - Beleidsregels integriteit en uitsluiting bij aanbestedingen in BIBOB-sectoren waterschap Brabantse Delta 2006	04I001323 06I000010

Aanleiding / context

In 1996 constateerde de Parlementaire Enquêtecommissie Opsporingsmethoden (Commissie Van Traa) dat criminele organisaties en personen soms vergunningen, subsidies en aanbestedingen gebruikten om geld wit te wassen of (andere) strafbare feiten te plegen. De overheid vond het onbevredigend dat men enerzijds veel tijd, energie en geld stak in de opsporing en vervolging van strafbare feiten, maar anderzijds het risico liep criminele activiteiten en criminele organisaties te faciliteren, bijvoorbeeld door het moeten verlenen van een opdracht aan deze criminelen na een aanbesteding. Als antwoord daarop trad in 2003 de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur in werking; de wet BIBOB.

De wet BIBOB is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Als uit eigen onderzoek van het waterschap blijkt dat er een grote kans is dat bijvoorbeeld een aanbesteding wordt misbruikt, dan kan het waterschap weigeren een opdracht te verlenen. Zo wordt voorkomen dat het waterschap criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd. Om de kans op misbruik te bepalen, kan het waterschap een BIBOB-advies aanvragen bij Justis (onderdeel van het ministerie van Veiligheid en Justitie) en dit als extra argument gebruiken in het eigen besluit om niet te gunnen.

De Wet BIBOB is voor waterschappen van toepassing op vastgoedtransacties en Europese aanbestedingen met betrekking tot de bouw, ICT en het milieu. Voor andere overheden vallen ook bepaalde vergunningen en subsidies onder de wet. Dit is voor het waterschap niet het geval.

In 2004 en 2006 heeft respectievelijk het algemeen bestuur een verordening en het dagelijks bestuur beleidsregels vastgesteld om het toepassing van de wet BIBOB verder uit te werken en te standaardiseren. Dit met de verwachting dat toepassing van de wet BIBOB toegevoegde waarde zou hebben. Een verordening en beleidsregel zijn niet verplicht maar geven externen duidelijkheid hoe en wanneer het waterschap de wet BIBOB toepast. Zo regelt de verordening dat betrokkenen door de bezwarencommissie van het waterschap worden gehoord voordat een negatief besluit wordt genomen. In de beleidsregels is uitgewerkt wanneer en hoe bij aanbestedingen een BIBOB-advies wordt gevraagd voorafgaand aan de gunning van een opdracht.

Tot op heden is echter het toepassen van de wet BIBOB overbodig gebleken en daarmee ook het toepassen van de verordening en beleidsregels. Daarnaast zijn zowel de verordening als de beleidsregel niet meer actueel door gewijzigde wet- en regelgeving, waardoor deze niet meer toepasbaar zijn.

Beoogd effect

Om te voorkomen dat er overbodige en verouderde regelgeving en beleid van kracht is, wordt voorgesteld de beleidsregels in te trekken en het AB te adviseren tot het intrekken van de verordening over te gaan. Ook zonder een gestandaardiseerde aanpak in een verordening en beleidsregels kan de wet BIBOB worden toegepast, echter dan met maatwerk per geval.

Argumenten

Toepassing van de wet BIBOB is overbodig gebleken

Zoals hiervoor is aangegeven is de wet BIBOB voor het waterschap van toepassing op vastgoedtransacties en Europese aanbestedingen met betrekking tot de bouw, ICT en het milieu.

Vastgoedtransacties

Vastgoedtransacties van het waterschap hebben niet een zodanige aard en omvang dat er grote risico's bestaan tot het faciliteren van criminele activiteiten. Zo zal er bij het aankopen van stroken grond voor het realiseren van een EVZ niet snel sprake zijn van een groot risico op het witwassen van crimineel geld. De risico's doen zich veel eerder voor bij vastgoedtransacties met woningen en gebouwen waar grote sommen geld omgaan en met onbekende (internationale) partijen zaken wordt gedaan. Dergelijke transacties komen bij het waterschap niet tot zelden voor. Bij vastgoedtransacties controleert de notaris op identiteit, nationaliteit en bevoegdheid. Ook neemt een notaris maatregelen om witwassen en financiering van terrorisme te voorkomen. Zodoende in de wet BIBOB nooit toegepast bij vastgoedtransacties van het waterschap.

Europese aanbestedingen bouw, ICT en milieu

Bij deze Europese aanbestedingen loopt het waterschap soms wel een groter risico om in aanraking te komen met criminele organisaties of praktijken. Denk aan de Bouwfraude-affaire waarvan ook rechtsvoorganger het Hoogheemraadschap van West-Brabant nadeel heeft ondervonden. Bij deze Europese aanbestedingen is het dus wel relevant om te kunnen beoordelen of een inschrijver voldoende betrouwbaar is om als contractpartij te kunnen dienen. Dit wordt in de praktijk opgelost door de zogeheten Gedragsverklaring Aanbesteden die van een inschrijver wordt verlangd. De verklaring heeft sinds 1 april 2013 de Verklaring omtrent het gedrag vervangen en dient door een inschrijver opgevraagd te worden bij Justis. Naast BIBOB-adviezen verzorgt Justis ook deze Gedragsverklaringen Aanbesteden. Justis beoordeelt of sprake is van onherroepelijke veroordelingen voor misdrijven en overtredingen in heel Europa. Ook beschikkingen over schending van de mededinging van de Autoriteit Consument en Markt en de Europese Commissie worden in de beoordeling

betrokken. Vanwege de Gedragsverklaring Aanbesteden is een BIBOB-toets niet nodig gebleken bij Europese aanbestedingen van het waterschap met betrekking tot de bouw, ICT en het milieu.

In 2013 is bovendien de wet BIBOB zodanig gewijzigd dat overheden zelf meer justitiële gegevens op kunnen vragen waardoor de eigen informatiepositie verbeterd is om besluiten te kunnen nemen. Hierdoor is toepassing van de wet BIBOB ook minder relevant geworden. In de praktijk is de wet BIBOB zodoende overbodig gebleken.

Het geringe belang van de wet BIBOB voor het waterschap blijkt ook uit de landelijke cijfers van Justis. Per jaar behandelt Justis zo'n 250 verzoeken waarvan ruim 90% verzoeken van gemeenten zijn. Deze zien voornamelijk op de categorieën horeca, coffeeshops en seksinrichtingen. De overige verzoeken zijn van de provincies en het Rijk. In de statistieken komen waterschappen in zijn geheel niet voor.

De verordening en beleidsregels BIBOB zijn niet meer actueel

Na vaststelling van de verordening en beleidsregel is de wet BIBOB in 2013 aangepast, alsook aanbestedingsregelgeving waarnaar wordt verwezen in de beleidsregel. De verwijzingen naar wet- en regelgeving in de beleidsregels zijn dus niet meer actueel.

Verder regelt de verordening dat, voordat een negatief besluit wordt genomen door het waterschap, betrokkenen worden gehoord door de bezwarencommissie van het waterschap. Met de instelling van een nieuwe Brabantbrede bezwarencommissie is het BIBOB-horen echter niet opnieuw geregeld.

De verordening en beleidsregel zijn zodoende niet meer actueel en/of toepasbaar in de praktijk.

Kanttelingen en risico's

Moeten we voor uitzonderingsgevallen een verordening en beleidsregels BIBOB achter de hand houden?

De wet BIBOB kan ook zonder verordening en beleidsregels worden toegepast door per individueel geval keuzes te maken of en hoe de wet BIBOB wordt toegepast. Ook het al dan niet horen van betrokkenen kan per geval worden bepaald en hoeft niet verplicht door een commissie plaats te vinden. Zonder verordening en beleidsregel heeft het waterschap meer mogelijkheden om per geval passende maatwerkkeuzes te maken bij het inzetten van de wet BIBOB. Omdat de wet BIBOB tot op heden niet is toegepast, ligt in voorkomend geval maatwerk meer voor de hand dan het vooraf standaardiseren in een verordening en beleidsregels.

Vanwege de twee hiervoor genoemde redenen (overbodig en niet actueel) ligt het intrekken van de verordening en beleidsregel meer voor de hand dan het actualiseren daarvan. Ook het Rijk zelf heeft om die reden al in 2011 vergelijkbare beleidsregels ingetrokken. De waterschappen Aa en Maas en De Dommel hebben nooit een verordening of beleidsregel vastgesteld of de wet BIBOB toegepast.

Financiële dekking

Er zijn geen extra financiële consequenties.

Uitvoering

Het dagelijks bestuur kan zijn beleidsregels intrekken met het bij deze adviesnota behorende besluit.

Het algemeen bestuur is bevoegd de verordening in te trekken. Het concept besluit voor het algemeen bestuur is tevens bijgevoegd. De besluiten tot het intrekken van de verordening en het beleid treden in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

Communicatie

De besluiten tot het intrekken van de verordening en de beleidsregels worden bekendmaakt door plaatsing op www.overheid.nl.

Relatie met beleidsvelden

- Winnend Samenwerken in Brabant

Uit navraag bij de waterschappen Aa en Maas en De Dommel blijkt dat beide waterschappen de wet BIBOB tot op heden niet hebben toegepast en zij geen verordening of beleidsregels BIBOB hebben.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Intrekken van overbodige regelgeving draagt bij aan deregulering.